

REDACTIA

Arad, Deák Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:	pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .	
pe 1/4 an . . . . . 5 .	
pe 1 lună . . . . . 2 .	
N-rii de Duminecă pe an	4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se inapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

Revizuirea programului.

Confratii dela „Tribuna“ consacra o serie de articoli pentru a combate părerile desfașurate în „Tribuna Poporului“ de dl Eugen Brote. Nimeni nu s'a așteptat și, desigur, mai puțin dl Brote, că „autorizații“ nostri confrati să aprobă ideile susținute de dl Brote. Am spus-o chiar, că autonomist și pasivist de băstina cum este, d-lui Dr. Rațiu îl va veni foarte greu, că acum le bătrânește adânci să schimbe — program.

D'acela nici nu incepem o discuție cu scop să convingem pe dl Rațiu și aderenții săi că scrisoarea d-lui Mihu și articolul d-lui Brote cuprind lucruri înțelepte pe care azi le susține numai majoritatea covîrșitoare a bărbătilor din generația mai tineră, ci și majoritatea chiar a celor care în trecut au fost mare autonomiști și la un singur prilej n'au deviat dela calea trase de conferențele noastre naționale. Ar fi un lucru zadarnic, o știm.

Tinem să respundem însă la un pasaj din articolul II (în jurul programului) al seriei.

Organul d-lui Dr. Rațiu (n-rii dela 14/27) scrie adică urmatoarele:

„Dl Brote din mare aderent al programului național dela 1881 și al residenților pasive al cărei cel mai frumos act a fost Memorandum, solicitat primo loco de dl Brote — devine azi destrutorul acelui program, își calcă în picioare toate principiile și vrea să devie „patriotic“ și să între în vederile bărbătilor de stat maghiari.

„Așa metamorfose numai la unii „politicieni“ de ei nostri pot să obvie.

Stim că nimic nu prinde la noi mai tare decât învinuirea de a'ți fi schimbat — principiile. Si aceasta din cauza că se face o regretabilă eroare în ceea ce privește noțiunile ce le avem despre principii pe terenul politic.

Care trebuie să fie (si de fapt este) principiul fundamental al viitorului luptător național? Nu i-așa că îscodirea tuturor mijloacelor prin care să ajutăm întărirea și fericirea neamului!

Chiar „Tribuna“ admite că aceasta este ceea-ce urmărește atât dl Mihu cât și dl Brote. Greșeșo însă, după a confratilor părere, în ceea-ce privește mijloacele și modul cum vor să fericească neamul românesc.

Va să zică diferențarea se face pe cehie nu de principi — căci în principi, în scopul final toti suntem una — ei pe cehie de tactică!

Programele politice nu sunt înșinuiri în lume considerate drept dogme a căror schimbare ar fi echivalentă cu apostasia, tradarea ori — destrucția, cum cu o vorbă mai domoala o numesc confratii nostri de la Sibiu. Nu, ci sunt și ele un mijloc de luptă, planul care indică în ce direcție să batem ori să ne apărăm.

Suntem însă siguri, că dacă am discuta în camera caritatis, și dl Rațiu și dl Pop de Băsești, și mai ales Dr. Mihali și Dr. Ciuta, singurul cărui conținut la „Tribuna“, ar recunoaște că

Ardealul autonomie n'are să mai vadă, că noi singuri nu suntem atât de tari ca să situim pe Unguri a ne da autonomie, iar Sasii din Ardel nu ar intra tovarăși la astfel de luptă. Tot așa: cine să credea că dualismul, o cheie cardinală politică, are să fie schimbat după ale noastre cerințe?!

E destul de altfel să amintim că în conferența dela 1881 cu majoritate neînsemnată și numai cu mare greutate și după aprinse discuții s'a primit punctul I din programul național.

La ce să ne certăm deci pentru niște postulate în care serios nu credem?

Si scrisoarea d-lui Dr. I. Mihu și atitudinea grupului dela „Liberitatea“ și articolul d-lui Brote sunt adică manifestații asupra căror nu se poate trece la ordinea zilei așa, numai cu simple articole de ziare, ci fie că le va pace, fie că le va veni greu, sibienilor, dar asupra cehiilor sulevate va trebui să se pronunțe Români înr'un chip care să învedereze dacă majoritatea poporului roman adoptă ori nu aceste păreri?

Până atunci, bine înțeles, rămăne toti pe baza acelui program național.

Ceea-ce trebuie să ne îsbească însă și să ne îndemne să medita serios, e tocmai atitudinea d-lui Brote. Nu poate fi vorba anume că distinsul fruntaș, autorul intelectual al întregii campanii memorandiste, bărbat crescut în școala marelui Șaguna, să vină și să pledeze pentru revisuirea programului exact așa, numai să-i treacă vremea, ci o convingere adâncă, nu scută din judecarea cumpenită a situației, a trebuit să-i îndemne și pe dl Brote și pe dl Mihu a solicita mod nou de luptă pentru împregiurările actuale, căi, va recunoaște și dl Rațiu, nu mai sunt ca în 1869 ori 1881.

Vînd să încredințez pe cititorii săi că nu e nevoie de revisie cîtând pe dl Brote și presintendul că pe un dușman — destrutor — al programului, „Tribuna“ ajunge tocmai la efect contrar! Care om cunoscă să crede anume, că dl Brote vrea rău partidului și neamului, și care nu va judeca așa: dacă până și reprezentantul celei mai intransigente grupări declară că nu mai merge cu felul de luptă de până aici, dacă bărbatul care mai puțin va fi având simpatii pentru Unguri, a căror limbă nici n'o vorbește, zice că trebuie să căutăm chipul de acomodare, nu este oare să eșeasta un memento?

E oare cunoscă să stăruim naivitate, generații d'arăndul, într-o luptă stearpa, să facem pe grozavii căi nu vrem să stim de regim și Dietă, dar căi românești pe „basa de drept“ a partidului ce — scria „Drapelul“ — trebuie salvata mai presus de toate, în realitate nici măcar demonstra nu mai putem, ci de șepte ani toată politica n-i-e... articole de ziare!

A, dar zic confratii nostri dela Sibiu: nu e frumos, nu e moral, nu este edificator și n'ar fi nici folositor să schimbăm în program. Ce am hotărât odată, la 1881, să ramână! Cine schimbă program și vederi, nu-i stăfă

de bărbat politic... Oportunitatea este de osândit!...

Am putea să aducem din istoria modernă a popoarelor europene părți să îsbească rău în acest chip de a rezonă la confratilor nostri. Ne mărginim numai la un singur caz: cand Tisza Kálmán a pus în cuiu principiile lui de oposant — punctele bihorene — și a intrat apoi în guvern... A facut-o oare aceasta spre răul nemulung? Renunțând la independența diplomatică și financiară a Ungurilor, primind delegații și alte lucruri ce combatuse, a făcut rău națiunii sale? Întărinindu-și poziția în sus, n'a adus oare folosul reale Ungurilor? Nu sub el s'a inaugurat cea mai națională politică, lucru pe care-l recunoște până și cel mai cumplit adversar ai săi?... Facând concensiuni Vieni, nu și-a asigurat oare mâna liberă față de nol töv, reducându-ne, prin politica ce a inițiat, la starea de azi?

Si Tisza nu fusese singur, ci dela 1861 până la fuziunea din 1875, avea la spate un partid colosal, care strâmtor și Viena și toate guvernele maghiare? Si întreg acest partid săvîșit a ei destrucție abandonând programul bihorean?

Obiecționează însă „Tribuna“ că Ungurii aceia „cuminți“, de dragul cărora dl Brote și Mihu vor revisuirea, nu există!

Iubiți confratii! Cu Viena am încercat și nu ni-s'a sfetit, politica memorandistă n'a aflat ascultare la Burg.

Ne place ori de slăb, dar fapt este, că nu ne rămâne decât decat să contăm cu guvernul și cu partidele maghiare, bune ori rele, cum sunt, și cum fac și celelalte naționalități din Dietă. Altă cale, afară de conspirație, nu există!

Ea înainte de a conspira — vorba d-lui Dr. Aurel Vlad — trebuie să încercam toate căile constituționale. Altfel am fi niște crimiști în primul rînd față de neamul românesc.

Bárfy kossuthist „Magyar Szó“ dela 20 c. car publică un articol în contra guvernului și a Dietei, că nu cinsteghe îndestul memoria lui Kossuth

Un preot reformat a trimis adeca redacției lui „M. Szó“ 18 cor. pentru statuia lui Kosuth. Numita redacție însă, care nu crede că se va ridica această statuie, a retrimit banii și din incidentul acesta serie un articol care se termină astfel:

„Asta-i causa, venerabile domn, pentru că retrimitem banii și repetit te rugă: da și séracilor! Vei face mai cunoscă, decât să-i încredințezi acestei capitale nepatriotică, gata de orice tergiversare și care n'are decât infâșarea unui suburbii al Venei“.

Positiv: faceau mai bine toți „venerabilii domnii“ dacă banii strânsi îi dădeau săracilor, cari sunt foarte mulți și în mare miserie. Căci privește acum „nepatriotismul“ capitalei, cum de Bár. și mai stă „cetățean de onoare“ într'un asemenea suburbii al Venei? Să demisioneze din cinstea puțin onorabilă!

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un sir garmon: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt să se plătească înainte în Arad.
Scrisori nefrancate nu se primește.

Bülow și Prinetti.

Contele Bülow, cancelarul imperial al Germaniei, la 27 c. s'a întâlnit în Veneția cu Prinetti, ministrul de externe italian. Contele Bülow petrece ferile paștiori în Italia și Prinetti, care încă petrece sărbătorile Paștiori în nordul Italiei, s'a folosit de ocazie și a cercetat pe cancelarul german. Ca întâlnirea aceasta nu e numai un act de curtuasie, ci e un însemnat eveniment politic, e lucru știut. Cei doi bărbăti de stat au discutat chestii importante cum e tripla alianță, chestiile comerciale și politice. În Italia se și așteaptă cu mare interes urmările întâlnirii din Veneția, pentru că și în timpul din urmă s'a adus de multe ori știerea că înnoirea triplei alianță va da de greutăți din cauza relațiunilor economice și comerciale dintre Germania și Italia.

Ca o pedește a triplei alianțe s'a arătat și înțelegerea franceză italiana; aceasta însă abia va conturba tripla-alianță, pentru că la timpul său guvernul italian a încunostințat numai decât pe Germania și Austro-Ungaria și ambele puteri au luat aceasta la cunoștință. Contele Bülow se va întâlni săptămâna viitoare și cu ministrul-president italian Zanardelli.

Adunarea „Ardelenilor“.

Orăștie, 27 Martie.

Ază a avut loc adunarea generală ordinară a 16-a a „Ardelenelor“. S'a rezut din decursul acestel adunării, că mersul acestor institut a reîntrat în cursul său veche liniștit, curs pe care l-a avut totdeauna dela fondare, afară de anul trecut, când unele elemente turbulente din născare, voiau să îl tulbare, ba să-l abată chiar tot cursul.

Turbulenții s-au liniștit, văzând că oricât de neîntrecuți ar fi în căutarea de lucruri slabe la institut, nu le pot găsi, decât nu pot „compromite“ vechea și solidă lui conducere, și așa au aflat de bine și de departe.

Adunarea a fost presidată de dl Dr. Ioan Mihu, fiind referentul obiectelor prezentate de Direcțione noul director dl Dr. Aurel Vlad.

Rapoartele direcțiunii și comitetului de supraveghere și bilanțul, s'au considerat de colțe, de vreme ce au fost publicate și trimise acționarilor, ba și deponenților mai însemnați, — și așa s'au supus imediat desbaterii speciale.

După lămuririle date de dl Director la interpelarea unui acționar, raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghere, bilanțul și propunerea de distribuire a profitului, s'a primit cu totalitatea voturilor (1577), contra unui, ear propunerea acționar, de a se delără un funcționar din cancelaria advocațială a institutului, a fost respinsă cu aceeași totalitate a voturilor contra unui.

S'a pus apoi la ordinea zilei alegerea celor trei membri în direcțione cu mandat pe 3 ani, în locul celor arătați în raportul direcțiunii ca ieșiri. Au fost realeși cu unanimitate d-nii Iosif de Orbonaș, Ioan I. Vulcu și A. P. Barcian.

După cari președintele, mulțumind acționarilor pentru buna ordine observată în adunare, — a declarat-o de închisă.

Raportor.

Răbboiul buro-englez.

Referitor la știrile contrazicătoare că care buril sau englezii au solicitat inițierea pertractărilor de pace, din fond bine informat se afirmă, că ideea pacit a venit chiar dela regele Eduard, care vrea să dea serbărilor de incoronare un cadru îndeosebi strălucit și nu vrea ca resbelul sud-african să arunce umbră asupra acestor serbări. Când regele Eduard a trimis pe Volseley în Africa-sudică, din partea prietenilor să a dat burilor grabnicul săfăt să nisuiască a legă pace, căci o asemenea ocasiune bună nu se va mai da. Buril sunt hotărît convinsă că regele Eduard nu se leagă mai mult așa tare de pretensiile ca de independentă să nu se vorbească, pentru că altfel misiunea lui Volseley ar fi de tot fără scop, deoarece Buril toți au declarat că pe altă basă nici nu intră în negocieri.

Ca să se știe.

„Egyetértés“ de eri reproduce după fizica din Timișoara un articol plin de cele mai murdare insulte și calomni mizerabile la adresa primului nostru redactor și a d-lor V. Mangra și Ciorgariu. De când e presa română, desigur că nu s'a scris în chip mai ticălos și d'o peană mai abjectă.

Nu vom sta să discutăm asupra productului creerilor slabă și existențială care este „corespondentul“ păcatătoare din Timișoara. Atragem însă atenția asupra acordului franco-rus în ce privește confrăților dela Sibiu că se întrebau că oare cine dintre Români poate să fie în legătură cu „Egyetértés“... Am adus deja o dovadă și mai aducem și casul acesta, pentru a se învedera în care tabără trebuie să se căuta corespondenții români al foiaș Kossuthiste.

Cât pentru responsabilitate, se înțelege că nu ne vom adresa redactorului și corespondentului fizicei temișorene, ci pe patronii lor, d-nii Iosif Gall și Aug. Hamsea și întrebăm: până când?

Că d-l Hamsea întreținea legături și l'ospăta pe Maglas în mănăstire și seminar pe când acesta insulta pe episcopul Aradului, va tagădui oare? Azl însă, când d-l Hamsea curtează cu atâtă asiduitate P. S. Sale, nu înțelegem cum permite lui Maglas să scrie articole în care e vorba de nebunia Episcopului Aradului, știre care deși în „Egyetértés“ a fost apărut înțâia oară, vrea să o pună în socoteala

noastră, ca și când noi am fi răspândit-o...

Trebuie să fie însă cineva imbecil pentru a crede despre noi o asemenea infamie, despre noi că am luptat cu o extraordinară forță și insuflare pentru alegerea P. S. Sale și ne am făcut socoteala contând pe sănătatea și îndelunga viață a P. S. Sale Episcopului, iar nu ca adversari nostri, cări nu mai pot de bucurie și așteaptă cu o nerăbdare foarte puțin creștinăscă, doar-doar ajunge casul la „apertura“, în vederea căreia se și cortește într'un chip nu se poate mai cincic.

Și dacă ar fi să scriem noi căte știm, căte se vorbesc și se plângesc, ce se scrie d'acă din centrul afară, la periferii, se compună starea de sănătate a P. S. Sale, apoi în primul rând P. Cuviosul archimandrit Hamsea ar apărea într-o lumină ciudată. Căci pe când d-sa își dă osteneală mare să se arete foarte devotat episcopului, același prelat din partea patronilor și adenților d-lui Hamsea este considerat ca o umbră numai.

Dar nu intrăm în discuționul de asemenea natură din respect pentru suferindul prelat. Pe cărui umblă însă cu intrigă meschine și prevestim, că ilușii să nu-și facă: zidul de care s'a isbit Mărianu, există și ce n'a putut să ajungă maestrul, cu atât mai puțin vor isbuti pigmei!

Din străinătate.

Franța și Rusia în Extremul-Orient. Răspunzând la diferite întrebări asupra acordului franco-rus în ce privește confrăților dela Sibiu că se întrebau că oare cine dintre Români poate să fie în legătură cu „Egyetértés“... Am adus deja o dovadă și mai aducem și casul acesta, pentru a se învedera în care tabără trebuie să se căuta corespondenții români al foiaș Kossuthiste.

Toate Puterile au de o potrivă interesul ca China să rămână independentă și deschisă și ca statul quo și pacea generală să fie menținute.

De altfel, declarația aceasta a Franței și Rusiei a fost cu incredere primită de toate Puterile, adăuga d-l Delcassé.

Turburările studențești din Moscova. „Monitorul Imperiului“ publică raportul în privința desordinelor studențești din Moscova. Raportul constată că studenții nu s-au mărginit de a cere reforme în învățământ, dar au urmărit și ținta de a provoca schimbarea formei de guvernament.

Vechile episcopii românești...

Sub titlul de mai sus d-l Dr. Aug. Bunea, canonie în Blaj și incontestabil, unul dintre cel mai culpi filii ai bisericel gr. catolice române, a scris o prea interesantă carte privitoare la întemeierea și prăbușirea vechilor episcopii române a Vadului, Geoagiu și Belgradului. E vorba de lucruri petrecute în veacurile XV, XVI și XVII, când facă mai mult de căt în vremurile mai noue, vîsta neamului românesc era strinsă legături și așa zicend se manifesta numai în și prin biserică.

Va să zică opera d-lui Bunea este istoria, documentală scrisă, a însușii poporului român în acele vremuri de restrânte. Cum să nu o citească deci cu interes și placere!

Însă faptele căror fulgătoare, cauze și efecte îți fac impresia că citești o drama scrisă din geniu. Erau foarte vitregi acele vremuri pentru întreg neamul românesc, și cum religia îi ținea strinși legături pe Români de pretutindeni, în opera sa d-l Bunea ne dă nu numai istoricul înțeleptării unor sărmane episcopii mai adesea în jurul vre-unel mănăstiri, ci îmbrățișează străduințele, durezile și succesele cări sunt cuprinsul vieții Românilor din trei principate. Lupte cu Turci și Tatar, apărarea împotriva Ungurilor catolici și îndeosebi calvini, eată ce trebuiau să supoarte atunci Români.

Ca un scriitor de seamă ce este, bine înțeles că fiecare afirmație a d-lui Bunea este sprințită pe documente autentice și unde e de lămurit vre-o chestie controversă

sunt, cu discernământul ce-l caracterizează, autorul însușită ușor.

In privința acesta cele 142 pagini, până la capitolul VI, sunt vrednice de totă laudă și e păcat că d-l Bunea nu s'a opri acolo, că a mai adăus concluziuni ca trase de vîr, concluziuni în care polemizează cu „Nicolau Popa“ (așa scrie d-sa, parca ar fi vorba de un simplu demn oare-care), eu d-l Nicolau Densusanu și Dr. George Popovici.

Cu „d-l Nicolau Popa“ termină în câteva rânduri. Îl dă gata, spunând că monumentala sa operă „Vechia Mitropolie ortodocșă română“ este „o scriere fără valoare și o falsificare tendențioasă“, deși recunoaște că „neadevărurile publicate de d-l Popa s'au înărdăcinat pe încreștu în inimile și mintile multitudinii Românilor de dincolo de Carpați“, cu toate că „oamenii competenți“ au criticat-o în archivul lui Cipariu.

Tot așa de sumar termină și cu Densusanu, că astfel să și facă piedestal într-o combate și alătura gata, dintr-o lovitură, și pe scriitorul nostru bisericesc Dr. G. Popovici, căruia lucrarea privitoare la „unire“ nu o pot ierta d-nii dela Blaj.

Dar d-sa nu se oprește aici, nu se mulțumește cu atâtă, ci polemizează, fără a ne numi, și cu noi, prezentându-ne că pe niște inconștiență, cărui să am ridicat împotriva campaniei de proselitism a unor prezezoși frați greco-catolici, am comis un păcat pentru care o să sănătatea în păgătoriu cine stie căte veacuri.

E foarte regretabil, că într-o carte care era menită să fie numai de știință, d-l Bu-

nea amestecă lucruri actuale, fără să se provoace însă la fapte și documente.

Foarte comod, d-sa se provoacă la d-ni Onciu, Broțe și Iorga, spuneând că easă, și acestia recunosc, deși sunt ortodocși, bunătățile unitatii cu Roma, „numai stupidizat și cei rei au căutat a desfășura poporul pe tema confesională! Dar astfel de oameni, dacă li ar lipsi această temă, și ar căuta alta, poate și mai periculoasă...“. Așa termină d-l Bunea.

Constituția.
Din acest studiu se va propune cele mai necesare cunoștințe, ce să recer, ca să le aibă un cetățean, pentru a ști și cunoaște drăpturile și datorințele sale. Deci se va propune din acest studiu:

Clasa VI.

Drept și datorințe. Comuna politică. Alegător comunul. Antistitia și comitetul comunal. Alegerea și chemarea acestora. Cercul și chemarea oficiantilor. Congregația și comisările administrative. Alegerea lor și cercul lor de actualitate. Dieta țără. Alegător dietal. Alegerea alegătorilor. Casa de jos și casa de sus. Activitatea lor. Guvernul țără. Chemarea și drepturile domitorului. Delegațiile. Judecătoria comună, cercuală și tribunul ca prima instanță. Tabla regească și Curia ca for apelativ. Afaceri private, civile și criminale. Cartea fundamentală. Dreptul de ereditate și dreptul de a testa. Legea de naționalitate.

Istoria Naturală și Economia.
Naturala se va propune împreună cu Economia, fiind acestea foarte înrudite la olătă. Căci, descriuându-se vre-un lucru, să poate vorbi și despre cultivarea lui, de o

parte, iar de altă parte am economisat și în timp, care cumpenește foarte mult. Deci se va propune:

Clasa V.

Cunoașterea corpului omenești și dezvoltarea funcționarea organelor lui. Ce folosește și ce strică acestora. Cunoașterea și cultivarea plantelor și a animalelor mai cunoscute și mai folosite. În special se va prelege despre mătăs, cână, cal, bou, vacă, oaie etc., găină, rață, găscă etc., sobol, cloșană, soareci, arici etc., broastele și păstori. Pomii, legume și florile. Pâinea, sareea, peștele, ferul etc. Musca, paengenul, păduchi, steinetele etc. Bucătă. Fiecare lucru sau ființă se va trata din toate punctele de vedere: descriere amănunțită, folosul, cultura și modul de sporire.

Clasa VI.

Se va continua ca în anul precedent, înțeind cont de principiu: dela aproape la departe și dela cunoscut la necunoscut. Despre animalele sălbaticice se va vorbi numai despre cele mai cunoscute. În asemănare cu cele de casă. Asemenea se va purcede și la cunoașterea și cultivarea arborilor, tufelor, erburilor, burzenilor, burețiilor etc. Plante veninoase și folosite. În fine gruparea lucrurilor și a ființelor în ordine, clase și imperații. Să înțelege de sine, pe baza celor învățate.

Fizica.

Acest studiu, pe largă scopul formal și material mai are și alt scop, scopul, de a crește cunoștințe nesuperstițioșă. Să știind și cunoște și omul păterile naturii, să le știe și aplice în ocupătia sa. Ear de altă parte, cunoaște și prea mari pe Dumnezeu. Din acest studiu să se propuna:

Clasa V.

Corpul. Felurile corporilor. Materia. Molecule și atomi. Fenomenul. Căderea corporilor (attracție). Instrumentele făcute pe baza acestui principiu: nivele, pendul etc. Părghia. Instrumentele făcute din aceasta; cumpenele (cu brațe egale și cumpăna decimală), foarfecile, cleștele, surubul etc. Apa în vasele comunicătoare. Fântâna săritoare. Apăsarea aerul. Apăsarea aerului și elasticitatea lui. Instrumentele făcute pe aceste insușiri ale aerului: clopotul mare, trângaciu, foile la covaci, pușca de soc, pușca de apă etc. Plutirea corporilor prin apă și prin aer. Sonetul și răsunetul. Telefonul. Lumina. Reflexiunea și refrația razelor de lumină. Fenomenele produse prin acestea. Căldura. Aburul și puterea lor. Negură, nori, plouă, grijdina, rouă, brumă etc. Vîntul, furtuna etc. Magnetismul și folosul lui. Electricitatea cu folosul și scăderile ei (răsnete).

Clasa VI.

In anul acesta se va prelege din Chemie numai acele fenomene, ce au o mare influență asupra lubunătășirii pământului, respective în economic peste tot. Agentii naturii. Apă, aerul, lumina și căldura. Părțile din cari să compună apa și aerul. Procesul ardării. Fermentația. Dosprea

CLEOPATRA.

R O M A N

de

HAGGARD RIDER.

Traducere de Hero.

— Deci, adăugă Cleopatra, — e mai multă înțelepciune în capul meu mititel, decât în toți sfetnicii mei împreună, și am și multă înțeșime, ca să întrebuițești înțelepciunea...

— Să că o parte din pietrele scumpe am vândut ovreilor bogății din Alexandria și încă cu preț mare, bucate cu cinci măsări sesterți? (cam patru sute de mil de lei). Dar le-am vândut puține, căci deocamdată nu au putut cumpăra mai multe. Era interzis să-i vezi cum privise pietrele cu ochi căseschi.

Acum lasă mă singură, Harmachis, că sunt obosită. Mereu mă tulbură amintirea aceleia nopti feroase.

Mă inclină, și mă găteam să plec, și esitam.

— Dă-mi voie Cleopatra... Unim noastră...

— Unirea noastră!... Dar nu e unită oare? răspunse...

— Da, însă nu înaintea lumel. Mi promis...

— Așa e, Harmachis, și-am promis măine, după ce-mi voi scutura de pe

și putrejnea. Oxigenul, azotul și hidrogenul. Căldura animalică. Carbonul. Amoniacul. Ce inființă are gerul și căldura asupra pământului și asupra sămănăturilor de toamnă? Pentru ce nu e bine să mânance vîtele cornute trifoiu crud? Rugină. Lavăriarea prin aceasta. Conservarea cărnii și a ouelor etc.

Desemnul.

Afără de cele învățate la exercițiile scrise și la desemnarea figurilor geometrice, în clasele superioare se va propune și desemnul liber după modele și a corpurilor din natură.

Căutarea.

Din cătare se va propune căntările sfintei liturgii și Cântece naționale, dintre cele mai acomodate capacitatea și priceperile lor.

Gimnastica.

Unde lipsesc instrumentele necesare, exercițiile corporali să mărginesc la jocuri, sărituri, alergări și exerciții militare. Eas unde există și instrumente gimnastice, se vor face la acestea și diferențe figuri, ce ținătesc la întărirea corpului.

Acest proiect de plan, compus de comisiunea esmină din partea despărțimenterul din tractul Siriei, să a decis a se publica cu scopul, pentru a se deschide o discuție și pe aceasta ca legătură asupra acestor cestiuni atât de importante pentru școală poporala.

Un membru al comisiunii.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Sesiunea generală din anul 1902.

Programa lucrărilor.

1. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1901—2.

2. Raportul Comisiunii financiare asupra exercițiului bugetar din 1900 și 1901.

3. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1901—2.

4. Raportul Comisiunii permanente a bibliotecel pentru 1901.

5. Raportul Comisiunii Fundațiunii Adamachi pentru 1901—2.

6. Alegerea a doi membri cari, împreună cu Secretarul General, să formeze Comisiunea Fundațiunii Adamachi pentru 1902—3 (Art. 16 Reg. Adam).

7. Raportul Comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu pentru 1901—2.

8. Alegerea Comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu pentru 1902—3.

9. Raportul Comisiunii pentru împărtirea cărților didactice și religioase din fondurile Ioan Fătu și Ioan Scărțeanu în 1901.

10. Alegerea Comisiunii fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scărțeanu pentru 1902.

11. Raportul Comisiunii Dicționarului limbii române asupra lucrărilor din 1901—2.

12. Alegerea Comisiunii Dicționarului limbii române pentru 1902—3.

13. Raportul Comisiunii Fundațiunii Ioan Agarici pentru 1901—2.

14. Alegerea Comisiunii Fundațiunii Ioan Agarici pentru 1902—3.

15. Raportul Comisiunii Fundațiunii Take P. Anastasiu pentru 1901—2.

16. Alegerea Comisiunii Fundațiunii Take P. Anastasiu pentru 1902—3.

17. Discursul de recepție a lui Dr. C. I. Istrati.

18. Determinarea subiectului propus de Secțiunea științifică pentru premiu Lazar de 5.000 lei, din 1907.

19. Determinarea subiectului propus de Secțiunea literară pentru premiu Adamachi de 5.000 lei, din 1907 (Art. 2, Reg. Adam).

20. Determinarea subiectului pentru premiu Neuscholtz de 2.000 lei din 1907.

21. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1901—2.

22. Raportul Comisiunii asupra publicațiunilor presentate la premiile din 1902: Năsturel-Herescu de 4.000 lei, Lazar de 5.000 lei și Adamachi de 5.000 lei.

23. Raportul Comisiunii asupra manuscriselor presentate la premiu Prințesa Alina Știroiu din 1902 despre: Principiile morale și creștinestă de cari trebuie să ne conducă părintii în educația copiilor lor.

24. Alegerea Comisiunii pentru cercetarea compturilor din 1901—2.

25. Alegerea Comisiunii pentru examinarea publicațiunilor, cari se vor prezenta la premiile din 1903: Năsturel Herescu de 4.000 lei, Eliade Rădulescu de 5.000 lei și Adamachi de 5.000 lei.

26. Alegerea Comisiunii pentru examinarea cărților didactice, cari se vor prezenta la concursul premiului Asociației Craiovene, de 1.500 lei, din 1903.

27. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezenta la premiu Lazar din 1903, de 5.000 lei: Studiul vinurilor din România.

28. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezenta la premiu Adamachi din 1902, de 5.000 lei despre: Alcoolismul în România.

29. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezenta la premiu Neuscholtz din 1903, de 2.000 lei: Expunerea finanțelor Statului român dela 1859 până la 1902.

30. Alegerea a trei membri ai Academiei în locurile vacante; două în Secțiunea istorică, unul în Secțiunea științifică.

31. Alegerea membrilor corespondenți români în locurile vacante: patru la

Secțiunea literară, doi la Secțiunea istorică, unul la Secțiunea științifică.

32. Alegeri de membri onorari și corespondenți străini.

33. Alegerea Secretarului Secțiunii istorice pe șapte ani (1902—1909). (Art. 16 Stat.).

34. Formarea bugetului pentru anul 1902—3.

35. Alegerea Președintilor și Vicepreședintilor Academiei pentru 1902—3. (Art. 15 Stat.).

37. Raportul Secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1902.

Rhodes a murit fără durere; cu trei minute înainte de moarte era cu totul la fire, dar deja de Duminecă era așa de apatic, încă nici despre cea mai favorită temă: răsboial sud-africană, — n'a mai vorbit, ci dormea ziua-noaptea în continuu. Se zice că aceste ar fi fost vorbele din urmă ale lui Rhodes:

— Așa de puțin am terminat, măcar că aș fi avut încă multe de făcut.

Rhodes a lăsat mult pentru scopuri filantropice și a numit pe Jameson de executorul testamentului. În testament se declară și despre aceea, cum dorește continuarea operei sale din Africa sudică.

Rhodes va fi înmormânat pe spesele statului și anume pe dealul Matoppo, pe acel loc, unde la 1896 a pertrăută despre pace cu șeful din Matabele. În Cap au fost închise în toate localurile de petrecere.

— Din Amsterdam se deposează că Krüger când a auzit despre moartea lui Rhodes, numai atât a zis: „Domnul l-a dat, Domnul l-a luat!“ La altă declarație nu l-au putut determina.

Maica „Gazeta“ (ca să nu-i zicem soacra) în numărul seu dela 28 c. într-un articol de fond după ce ne descălește rău, între altele și pentru că, înainte cu 10 ani, nici n-am cunoscut poate articolii săi „La situație“ (ceea-ce nu e de mirat, căci cine să aibă răbdarea a celi 25 articoli și încă scriși de dl Murășanu) zice că nu mai poate răbdă:

„Astăzi tăcerea noastră ar fi o crimă. Astăzi este neapărat de lipsă să iasă la lumină întregul adevăr asupra desastrelor, ce am trebuit să le îndurăm dela 1892 începând, desastre, care au fost presentate de cei ce au contribuit la ele, ca tot atâta „triomfuri“ pentru partidul nostru și neamul românesc.

„Astăzi avem conștiință datoriei, ce ne impune să arătăm lumii românești de ce am scris în primăvara anului 1902 articolul „La situație“.

Serie, dle Murășene, și desără că ai în găsă, ca nu cumva să capeți vre o boală de — ficit. De citit și aşa — ori te supăr ori nu — n'avem vreme, ci da, avem gust să citim proasă mai frumoasă ca nesfîrșitele, nesărătele și inconherentele D Tale — „situări“.

Procesul lui Maxim Gorkij. Se scrie că pe celebrul scriitor rus Maxim Gorkij l-a lăsat la goană guvernul patriei sale și i-a sters numele din lista membrilor onorari ai Academiei rusești. Continuarea acestei goane se vedește deja din Petersburg. Guvernul rusesc a împresosuat pe Gorkij pentru tradare de patrie. Tradarea de patrie atunci a cenușoare marele filiu al Rusiei, când a încălit anal trecut protestul edat în interesul studenților universitari demonstranți.

Găina unuț îngrijitor de școale dintr-un oraș din Germania a ouat în vreme de vară 6 ani 999 de ouă. Când a ouat al 1000-lea pe pe întreagă uliță an pus steaguri pe case, ear sara au adunat toți vecinii și-au ținut ospăt cu păpară și cu vin în cioste găinile. Să fi auzit cum îl strigau toți să trăiască!

ULTIME STIRI.

Londra, 29 Martie. Delegații burilor pănă acum sedea în trenul separat ce guvernul englez le pusește la dispoziție în Pretoria, și-au închiriat oțel în oraș. Aceasta dovedește că negocierile pentru încheierea păcii vor urma vreme mai îndelungată.

In cercuri bine informate se speră că negocierile de pace vor duce la bun rezultat. Schalk Burger stăruie mult pentru pace și guvernul englez este dispus să asculte pe Burii. Pertractările sunt secrete și numai în septembrie viitoare se vor publica mai multe comunicate despre rezultatul la care s'a ajuns.

Paris, 29 Martie. Lordul Rosebery, Bannerman și prințul de Devonshire sunt aici. A sosit d'asemeni și Leyds, reprezentantul diplomatic al Transvaalului, care va avea convorbire cu șefii liberali englezi și le va comunica părerile lui Krüger privitoare la încheierea păcii.

Red. respons. Ioan Russu Sirianu. Editor Aurel Popovici Barcianu.

jurată de gardă, lucitoare, și radioasă se asează pe tron. Față ei seducătoare era sombră și sonori și erau și ochii ei visători, nimic nu-l putea ceta din ei gândurile desigură căuta vre'un semn, despre ce se petrece.

Se asează înec pe scaun, ca un om rezolut, și zise greșește către enunțator:

— Așteaptă deja deputatul nobilului Antonius?

Enunțatorul se inclină adânc în semn afirmativ.

— Să intre dară și să audă răspunsul nostru.

Deschisărăm ușile și intră Dellius însoțit de oamenii lui, purtă armură de aur și manta de purpură. Traversă sala mare cu pași de pisică și se inclină înaintea tronului.

— Cea mai mare și mai frumoasă stăpână a Egipetului, zise el cu voce domoală, — după ce ai binevoit a-mi poruncit mie celui mai supus serv al tău, sunt aici să primești răspunsul tău la scrisoarea nobilului triumvir Antonius, la care voiu văzut mâine în Tarzus, pe pământul Ciliciei. Să iartă-mi vorba îndrănească, doamna Egipetului, dar trebuie să-ți spun, ca bine să chibzuiesc, înainte de ce buzele tale încântătoare vor pronunța vorbe, cari nu se mai pot revoca. Fiindcă tu, față de Antonius, și el te va nimici. Dar ridică-te cu glorie din valurile Ciprului, ca mama ta Afrodita, și atunci el își va da total, ce poate fi plăcut unei femei încoronate: pu-

tere și pompă, orașe, stăpânirea popoarelor, renume și avere, și siguranță coroanei ce o stăpânește. Caci să ști: Antonius ține în mână lui răboinică toată partea istorică a pământului, din voința lui se fac regi, și la o clipire a ochilor lui înecetează de a fl.

Isi înclina capul, și impletindu-și cu umilioață mânile pe pept, aștepta răspunsul.

Ca o mușică lină răsună răspunsul, și l ascultam tremurând, cum Egipetul provoca Roma.

— Nobile Dellius ne-am găduit mult asupra soliei ce ne ai adus dela marele Antonius, săracul nostru regat, Egipetului. Ne-am gădit mult asupra ei și am cerut săfata dela profesiei zeilor, dela prietenii noștri cei mai înțelepiți, precum și dela șoaptele înimii noastre, care, întocmai ca pasărea din cui, veghează mereu asupra binelui poporului nostru. Sunt ascuțite verbele ce ne ai adus de peste mare; și nu se pare că ar fi fost mai potrivite pentru urechile unui domitor mic îmblânzit, decât pentru stăpână Egipetului.

Am numărat dară legiuile, ce le putem întruni, și cele trei corăbi cu vele și galerele, cu cari am putea văsi pe mare, precum și banii cu cari am puté sărgui. Ce ne e de lipsă pentru un răboiu. Să am aflat că desii Antonius cel curios e taro, Egipetul totuși n'are de ce se teme de puterea lui Antonius. (Va urma).

Deschidere de cafenea.

Am onorul a aduce la cunoștință On. public, că în locul vechiului restaurant „Vadember”, strada Deák Ferencz, azi în 29 Martie a. c., sub firma

„Europa”
deschid

CAFENEÀ,

care întru toate va corespunde pretențiilor timpului. — Îmi iau voia să amintesc totodată, că experiența mea de peste două decenii, câștigată pe acest teren în orașele mai mari din provinție, ear' în ultimul deceniu în cele dintâi cafele din capitală, atât ca prim-chelner și conducător de cafea, cât și mai târziu ca proprietar de cafea, — îmi face cu puțință să corespund pretențiilor Onoratului public.

M'am îngrijit apoi de un

BUFFET,

unde servesc punctual cu cele mai bune beuturi reci, atât din patrie, cât și din străinătate.

Rugându-mă de sprințul valoros al On. public, sunt

Arad (strada Deák Ferencz), 29 Martie 1902

Cu distinsă stima:

TÓTH IMRE,
proprietarul cafenelei „Europa”.

739 1-3

Cruce duplă electro-magnetică vindecă și inviorază sub garanție

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulației sângelui, anemie, ameliorează suferința de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răcesală la mâini și picioare, reuma podagrică, ischemie, udulul în pat, infuza, în somnă epilepsia circulația nerugătoare.

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicinul se vindecă prin electricitate. Însușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenește binefăcătorul curent, când pe deosebire vindecă cu succes boala de afloare, care pe de altă parte e cel mai bun scut contra imbolnavirilor.

Deosebită atenție e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

In cancelaria mea se află atestate incarse în toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invenția mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca își retrimită banii.

Unde ori-ce încercare să constatază zădănică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenția P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confundă cu aparatul „Volta” decarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficioz oprit fiind nefolosit, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetică o recomandă înosebi.

624 - 61

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centrul și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

Albert Müller, Budapest, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.

„Mureșanul”

institut de credit și economii, societate pe acțiuni în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acțiuni de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire hipotecară; credite pe obligații cu covenanți până la fl. 50; și imprumuturi pe amanete și efecte publice.

Primeste: depunerile de bani spre fructificare, după care institutul plătește contribuția erarială; iar deponenții primesc după bani depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 - 50

Direcționea.

Credit de bani.

Cu condiții foarte favorabile, ori-care econom poate lucea împrumut pe

hipotecă de vii sau pămînt.

La dorință, răspund cu placere ori-cu prin epistoală, pe lângă trimiterea timbrului (marcă postală) de 10 bani.

Totodată stau la dispoziție și a da mai pe larg ori-ce informații ori-cu de pe teritoriul țării noastre, sau la dorință și în persoană merg la fața locului.

Agentura întreprinderii de credit hipotecar pe lângă eliberarea pămîntului de sarcini.

FUXA ISTVÁN,

Arad, Közép-uteza 17/a.

734 4-

Cel mai placut și cel mai bun preparat pentru vărsarea părului este
MELANOGENE

de coloare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăios preparat se pot văpsi în coloare neagră sau brunetă: părul, barba și mustață. — Această coloare e permanentă și nu se poate deosebi de coloarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla niciodată cu săpun niciodată cu apă caldă. E nesticăios și întrebătarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărul păr, în câteva minute, îl dă atât de placută coloare blondă, în coloarea inului, cenușie sau de ori-ce coloare dorită, fără ca să stace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atenție la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelui, în contra tusei măgărești, îngreșoșiri, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringo, plămâni, în contra respirațiunilor grele, a boalei de pept și a estomacului etc.

Prețul: 50 fileri.

698 12-

SPIRIT CONTRA REUMEI

(spiritu »Mankós«)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit că un preparat excelent în casuri de boale de: reumatism, de cangreș, amortirea mușchilor, dureri de nerv, de crucea spinării, de jungluri, paralizii, amorteață de mușchi și vine, precum și pentru inviorarea pielei etc. La slăbire din pricina bătrâneței, precum și la oboselile turistilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin angereala (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.